

Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d.	: 21 april 2026
Registratiekenmerk	: 202659399
Zaaknummer	: 202659399
Afdeling opsteller	: Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed
Bereikbaar onder	: +31654635799, ruud.roos@brunssum.nl
Portefeuillehouder	: Hugo Janssen
Raadsvergadering d.d.	: 2 juni 2026
Uiterlijke datum	: 2 juni 2026, ter naleving van de wettelijke termijnen uit de Wgr

Aan de raad,

1. Onderwerp

Begroting 2027 en jaarrekening 2025 gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdiensten Rd4.

2. Uitgangssituatie (WAAROM?)

a. Aanleiding

Het Dagelijks Bestuur (DB) van de gemeenschappelijke regeling (GR) Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdiensten Rd4 zendt jaarlijks uiterlijk 30 april de voorlopige jaarrekening over het afgelopen jaar en de (ontwerp)begroting voor het komende jaar toe aan de raden van de deelnemende gemeenten. De voorlopige jaarrekening wordt enkel ter kennisname aangeboden aan de raad. In juli volgt meestal de definitieve en vastgestelde jaarrekening.

De raad heeft binnen twaalf weken na verzending van de (ontwerp)begroting door het DB de wettelijke mogelijkheid om zijn wensen en bedenkingen ten aanzien van de (ontwerp)begroting kenbaar te maken door het indienen van een zienswijze. De raad is niet bevoegd de (ontwerp)begroting goed te keuren. Het DB van de GR reageert voor vaststelling van de begroting door het AB schriftelijk én gemotiveerd op de ingediende zienswijze door de raad. Het AB stelt vervolgens de begroting vast.

Brief college 2 juli 2024: verzoek structurele taakstelling 5%

Op 2 juli 2024 heeft ons college – en de meeste Parkstadgemeenten en diverse Zuid-Limburgse gemeenten – een brief gestuurd aan alle GR-en met daarin de opdracht om de uitgaven dusdanig bij te stellen dat dit zou resulteren in een structurele verlaging van de gemeentelijke bijdrage vanaf 2026, waarbij is uitgegaan van een structurele taakstelling van minimaal 5% (Djumazaak 202425104).

In de begroting 2026 heeft Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdiensten Rd4 destijds de gevraagde structurele bezuiniging van 5% deels verwerkt.

b. Huidige situatie/probleemstelling

Zie onder 2.a.

3. Gewenste situatie (WAT?)

a. Wat willen we bereiken?

De raad de gelegenheid te geven een zienswijze te geven op de begroting 2027 zodat deze zienswijze betrokken kan worden bij de definitieve besluitvorming door het AB op 2 juli 2026.

b. Kaders

1. eerdere besluitvorming (BBV nr.)
n.v.t.

2. traject tot dusverre

De begroting 2027 is in de vergadering van het DB op 19 maart 2026 en van het AB op 2 april 2026 behandeld. De begroting 2027 is ontvangen op 3 april 2026.

De raad kan tot en met 25 juni 2026 een zienswijze indienen tegen de begroting 2027.

Het AB stelt de begroting 2027 vast op 2 juli 2026.

3. rol/ bevoegdheden college van B en W

Het college adviseert de raad over het wel of niet afgeven van een zienswijze.

4. algemene beleidskaders (landelijk/ provinciaal/ lokaal)

Wet gemeenschappelijke Regelingen (WGR)

Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdiensten Rd4

Kadernota 2027 Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdiensten Rd4

Grondstoffenplan 2022-2026

Strategisch Meerjarenplan Rd4 2022-2026

5. past het voorstel in de strategische visie/relatie met uitvoeringsagenda?

Reinigingsdiensten Rd4 wil vanuit het strategisch meerjarenplan en dus ook via deze begroting toewerken naar een circulaire economie. Deze insteek past geheel bij het gemeentelijke Grondstoffenplan waarmee de koers is ingezet om te komen tot zoveel mogelijk hergebruik van grondstoffen uit onze afvalstromen. Daarnaast blijft Rd4 er naar streven om ook in haar begroting 2027 ruimte te bieden aan mensen met een afstand tot de reguliere arbeidsmarkt.

De gekozen richting voor de circulaire economie, waarbij ruimte is voor sociale arbeid, past geheel in het toekomst denken zoals dat is verwoord in het koerskompas.

6. relatie met programmabegroting/ financiële gevolgen

Jaarrekening 2025

Alles bij elkaar levert de jaarrekening 2025 van de GR Reinigingsdiensten Rd4 Brunssum dus per saldo een voordeel op van € 111.216,-.

Afrekening Jaarrekening 2025 GR Rd4 m.b.t. Brunssum	
Resultaat 2025	€ 31.245,-
Afrekening variabele component Basispakket 2025	€ 73.187,-
Weerstandvermogen	€ 6.829,-
Totaal	€ 111.261,-

Ontwerpbegroting 2027:

De ontwerpbegroting 2027 leidt tot een bijdrage voor Brunssum voor 2027 van € 4.675.249 aan de Gemeenschappelijke Regeling Rd4. Voor Brunssum betekent dit uitgesplitst voor wat betreft het basispakket en pluspakket 2027 in vergelijking tot 2026:

Kostenontwikkeling gemeente Brunssum (x € 1,-)	Begroting 2026	Begroting 2027	Mutatie 2026>2027	Stijging %
Basispakket	€ 3.455.229	€ 3.725.149	€ 269.920	7,8%
BOR-pakket	€ 898.000	€ 950.100	€ 52.100	5,8%
Totaal	€ 4.353.229	€ 4.675.249	€ 322.020	7,4%

Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdiensten Rd4

De ontwerpbegroting 2027 leidt tot een bijdrage voor Brunssum voor 2027 van € 4.675.249 aan de Gemeenschappelijke Regeling Rd4. Dit betreft een stijging van € 150.000, (3,3%) ten opzichte van het in

onze meerjarenraming 2027–2029 opgenomen bedrag voor de gemeentelijke bijdrage aan Gemeenschappelijke Regeling Rd4 voor 2027.

Het basispakket vormt een onderdeel voor de berekening van de tarieven afvalstoffenheffing, waarbij wordt uitgegaan van 100% kostendekkendheid. Dat betekent dat de verhoging in de bijdrage aan Rd4 van € 269.920,- in principe wordt verrekend in de tarieven afvalstoffenheffing (zou een verhoging van circa € 20,00 per aansluiting per jaar betekenen) en dientengevolge geen budgettair effect heeft op het begrotingssaldo van de gemeente Brunssum.

Echter de kosten van Rd4 is maar een van de factoren die de hoogte van de afvalstoffenheffing bepaalt in 2027. Daarom wordt nu niet al een besluit genomen over een verhoging van de afvalstoffenheffing. Bij het opstellen van de voorjaarsbrief/begroting komen wij hier op terug.

De totale mutatie van de begroting van de GR Reinigingsdiensten Rd4 voor 2027 voor zowel het basis- als het BOR-pakket zal meegenomen worden bij het opstellen van de gemeentelijke begroting 2027 e.v. De totale kosten voor wat betreft het Basispakket worden gedekt door een onttrekking uit de voorziening Afval en een deel door aanpassing van de afvalstoffenheffing.

In de onderstaande tabel is tot slot de kostenontwikkeling voor wat betreft de meerjarenbegroting 2028-2030 weergegeven.

Kostenontwikkeling gemeente Brunssum (x € 1,-)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Basispakket	€ 3.455.229	€ 3.725.149	€ 3.985.164	€ 4.206.739	€ 4.516.356
BOR-pakket	€ 898.000	€ 950.100	€ 1.016.416	€ 1.072.929	€ 1.151.897
Totaal	€ 4.353.229	€ 4.675.249	€ 5.001.580	€ 5.279.668	€ 5.668.253

c. Argumenten en overwegingen

Kerntaken

GR Reinigingsdiensten Rd4 is de inzameldienst voor huishoudelijke afval- en grondstoffen voor de regio Parkstad Limburg en de gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem en Vaals. Het gaat hierbij om ruim 149.000 huishoudens.

Naast de inzameling van het huishoudelijk afval beheert en exploiteert Rd4 tevens de 8 regionale grondstoffenparken, de op- en overslag, het textielsorteercentrum, het Kringloopbedrijf en bijbehorende winkels en het regionaal sorteercentrum. Deze hoofdactiviteiten vormen het Basispakket van de GR.

Daarnaast verricht GR Reinigingsdiensten Rd4 via een pluspakket optionele diensten in het kader van het reinigen van de openbare ruimte: straatreiniging, kolkenzuigen, gladheidsbestrijding etc. Deze pluspakket diensten worden in de verdere beschouwing van de verbonden partij niet betrokken omdat dit een facultatieve deelname betreft vergelijkbaar met de uitbesteding van werkzaamheden.

Hiermee is de GR Reinigingsdiensten Rd4 een belangrijke schakel bij de uitoefening van de publieke taak. Het eigenaarschap van de gemeenten voorziet in een directe gemeentelijke betrokkenheid op bestuursniveau van de GR Reinigingsdiensten Rd4: het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.

Jaarrekening 2025

De jaarrekening van Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdiensten Rd4 laat zien wat afgelopen jaar gebeurd is in financieel en beleidsmatig opzicht.

GR Reinigingsdiensten Rd4 is de inzameldienst voor huishoudelijke afval- en grondstoffen voor de regio Parkstad Limburg en de gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem en Vaals. Het gaat hierbij om ruim 149.000 huishoudens.

Naast de inzameling van het huishoudelijk afval beheert en exploiteert Rd4 tevens de 8 regionale grondstoffenparken, de op- en overslag, het textielsorteercentrum, het Kringloopbedrijf en bijbehorende winkels en het regionaal sorteercentrum. Deze hoofdactiviteiten vormen het Basispakket van de GR.

Daarnaast verricht GR Reinigingsdiensten Rd4 via een pluspakket optionele diensten in het kader van het reinigen van de openbare ruimte: straatreiniging, kolkenzuigen, gladheidbestrijding etc. Deze pluspakket diensten worden in de verdere beschouwing van de verbonden partij niet betrokken omdat dit een facultatieve deelname betreft vergelijkbaar met de uitbesteding van werkzaamheden.

Hiermee is de GR Reinigingsdiensten Rd4 een belangrijke schakel bij de uitoefening van de publieke taak. Het eigenaarschap van de gemeenten voorziet in een directe gemeentelijke betrokkenheid op bestuursniveau van de GR Reinigingsdiensten Rd4: het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.

Jaarrekening 2025

De jaarrekening van Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdiensten Rd4 laat zien wat afgelopen jaar gebeurd is in financieel en beleidsmatig opzicht.

1. *Bedrijfsvoering Rd4:*

Het resultaat uit de bedrijfsvoering van Rd4 over het boekjaar 2025 uitgekomen op een positief bedrag van € 333.313. Bij de verdeling van het door de gemeenten te ontvangen bedrag is rekening gehouden met de kostenverdeelssystematiek op basis van aansluitingen. Dat betekent dat Brunssum voor wat betreft het resultaat van de GR Reinigingsdiensten Rd4 een bedrag ontvangt van € 31.245,- (pagina 48 geconsolideerde jaarrekening).

2. *Verrekening variabele componenten:*

- Als gevolg van marktontwikkelingen (prijs) en aanbod/gedrag van de burger zijn de totale verwerkingskosten gestegen.
- Conform de gemaakte afspraken worden per product de begrote variabele componenten verrekend met de daadwerkelijke realisatie. Het principe 'de vervuiler betaalt' is hierbij het gehanteerde uitgangspunt.
- Het resultaat op de variabele component, zijnde de afrekening 2025 van het basispakket ten opzichte van de in rekening gebrachte voorschotten (conform begroting), bedraagt een positief resultaat van € 1.195.067.
- Dit betekent een teruggave ten opzichte van het voorschot. Dit is met name terug te voeren op minder verwerkingskosten dan begroot en voordelen als gevolg van logistieke efficiëntie.
- Voor wat betreft de variabele component ontvangt Brunssum dan ook een bedrag van € 71.624,-. Dit bedrag wordt vermeerderd met de positieve verrekening van de afrekening PMD-ketenregie over 2022 ad. € 1.563,-. Brunssum ontvangt dus over 2025 een bedrag van € 73.187,- (zie pagina 17 geconsolideerde jaarrekening).

3. *Weerstandvermogen*

Conform de gemaakte afspraken worden normaliter de resultaten per gemeente uitbetaald minus het bedrag dat benodigd is om het gewenste weerstandsvermogen te bereiken/in stand te houden. Het weerstandsvermogen van de GR Reinigingsdiensten Rd4 omvat sedert 2023 het gewenste weerstandsvermogen en dat betekent dat er geen aanvullende stortingen noodzakelijk zijn. Wel heeft als gevolg van de uitvoering van de dienstverlening binnen geheel Beekdaelen een herijking van het weerstandsvermogen per gemeente plaatst gevonden.

Alles bij elkaar levert de jaarrekening 2025 van de GR Reinigingsdiensten Rd4 Brunssum dus per saldo een positief resultaat op van € 111.216,-. Dit bedrag zal wordt toegevoegd aan de voorziening Afval compartiment.

Ontwerpbegroting 2027

In de begroting wordt aangegeven welke activiteiten Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdiensten Rd4 in dat jaar gaat uitvoeren en wat de bijdrage per gemeente is. De begroting van de GR Reinigingsdiensten Rd4 2027 is tot stand gekomen in goed overleg met de twee ambtelijke werkgroepen (Financiële Commissie en Werkgroep Beleid).

Strategische ontwikkelingen die van invloed zijn op de uitvoering van de kerntaken

De financiële positie van Rd4 wordt in belangrijke mate bepaald door externe ontwikkelingen. De begroting is daardoor niet uitsluitend het resultaat van interne keuzes, maar in sterke mate afhankelijk van factoren in de bestuurlijke, economische en wettelijke omgeving.

Rd4 stuurt binnen haar bedrijfsvoering structureel op doelmatigheid en efficiëntie. Denk hierbij aan:

- continue optimalisatie van inzamelroutes en inzet van materieel;
- reductie van restafvalvolumes door gedragsbeïnvloeding en kwaliteitsverbetering van grondstoffen;
- harmonisatie van werkwijzen binnen de regio;
- beheersing van overhead en organisatiekosten;
- strategische contractvorming en aanbestedingen (schaalgrootte).

Ook investeringskeuzes – bijvoorbeeld in elektrificatie van het wagenpark, datagedreven sturing of circulaire verwerkingsketens – zijn beïnvloedbaar. Deze keuzes vragen op korte termijn kapitaal, maar kunnen op langere termijn leiden tot lagere operationele kosten, minder CO₂-uitstoot en minder fiscale druk.

Daarnaast zijn de voorgestelde bezuinigingsvoorstellen van afgelopen jaren structureel verwerkt in deze begroting. Ook de frequentie-verlaging van de GFT-inzameling in december, januari en februari is verwerkt in deze begroting.

De ruimte om kosten te beïnvloeden wordt echter begrensd door wettelijke kaders, cao-ontwikkelingen en marktprijzen.

Specifieke ontwikkelingen die van financiële invloed zijn op de uitvoering van de kerntaken GR

De ontwerpbegroting 2027 is € 808.569,- hoger dan eerder begroot in de vastgestelde meerjarenraming 2025-2029 van GR Reinigingsdiensten Rd4. Dit is € 3.528.291,- hoger dan de begroting van 2026. De hogere begroting is een gevolg van de toegenomen salariskosten (uitbreiding werkzaamheden, hogere CAO en stijging van de kosten van de factor sociale arbeid), de invoering van de CO₂-heffing, de stijging van de afvalhoeveelheden, de beperking van de afzetmarkt voor recycleproducten (virgin materialen blijven goedkoper).

Kort samengevat wordt de stijging van ruim € 3,5 miljoen veroorzaakt door de volgende begrotingsposten:

	Begrotingsposten	Kostenstijging
1	Personeelskosten	€ 1.816.689
2	Uitbesteed werk/inkopen	€ 146.923
3	Verwerkingskosten	€ 520.999
4	Energie	€ -31.270
5	Productiekosten	€ 306.209
6	Bedrijfskosten	€ 386.146
7	Financiering	€ 382.595

Ad 1.

Ondanks het, waar mogelijk, toepassen van meer mechanisatie blijft het arbeidsproces van Rd4 zeer arbeidsintensief. De effecten van uitbreiding van werkzaamheden alsmede te verwachten stijgende loonontwikkeling zijn hier debet aan. Daarnaast dragen de ontwikkelingen van pensioenen bij aan de stijging. Tot slot kan nog gezegd worden dat ook de kosten voor inzet van sociale arbeid toenemen.

Ad 2.

De stijging van uitbesteed werk wordt veroorzaakt door een stijging van de kosten van de uitbesteede werkzaamheden als gevolg van sterke loonstijgingen en krapte op de arbeidsmarkt. Daarnaast maakt de uitbreiding van werkzaamheden (o.a. onkruidbeheersing voor de gemeente Kerkrade) het noodzakelijk om extra capaciteit te regelen.

Ad 3.

De verwerkingskosten laten jaar na jaar een stijging zien. Niet enkel door stijging van de verwerkingskosten maar voor een aanzienlijk deel als gevolg van heffing die van wegen rijkswege worden opgelegd (afvalstoffenbelasting, CO₂-heffing, kilometervergoeding). Het aandeel van de belastingen in de verwerkingskosten zal de komende jaren nog sterk toenemen tot het niveau van 50%!

Daarnaast blijven de marktontwikkelingen onzeker. Naast bovengenoemde ontwikkelingen speelt de beperkte afzetmogelijkheden voor gerecyclede materialen ook een rol. Producenten blijven weinig recycelaat toepassen en blijft virgin materiaal goedkoper dan hergebruikte grondstoffen. Hierdoor lopen kosten voor gemeenten sneller op dan de voortgang van de circulaire transitie.

Ad 4.

De energiekosten zijn wat lager als gevolg van vermindering van het energieverbruik. Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat de brandstofkosten als gevolg van de eerder genoemde uitbreiding van werkzaamheden zullen stijgen.

Ad 5.

Door groei in met name het BOR-pakket is een uitbreiding in voertuigen en ander materieel te zien. Dit betekent ook dat de onderhoudskosten hoger worden voor zowel preventieve werkzaamheden als reparaties bij storingen en gebreken. Als gevolg van langere levertijden van voertuigen is er vaker onderhoud noodzakelijk aan de huidige voertuigen omdat deze langer mee moeten gaan.

Als gevolg van een toename van het aantal ondergrondse systemen nemen de jaarlijkse onderhouds- en schoonmaakkosten toe.

Tot slot stijgen de kosten voor zout t.b.v. de gladheidbestrijding.

Ad 6

De stijging van de bedrijfskosten wordt vooral verwacht op grond van stijgende huisvestingskosten (mede als gevolg van de aankoop van twee nieuwe panden voor de kringloopwinkels) en up-to-date houden en vervangen van de automatisering (meer data-gestuurde organisatie).

Ad 7.

Aankoop van voorheen gehuurde panden zorgt voor een verschuiving van kosten. Daarnaast is er sprake van vervanging en uitbreiding van voertuigen o.a. ten gevolge van de groei van het BOR-pakket.

d. Opties en keuze

Uw raad kan besluiten om:

1. een zienswijze in te dienen tegen de begroting 2027; of
2. geen zienswijze in te dienen tegen de begroting 2027.

Geadviseerd wordt te kiezen voor optie 2 omdat Rd4 de afgelopen jaren ruimschoots geprobeerd heeft de stijging van kosten op te vangen door enerzijds sterk te sturen op de eigen bedrijfsvoering als ook het toewerken naar bezuinigingen. De stijging van de kosten wordt ook voor 2027 grotendeels bepaald door exogene factoren: hogere CAO, stijging van kosten voor sociale arbeid, afvalstoffenbelasting (verbrandingsbelasting), CO₂-heffingen, sterke beperkingen voor de afzetmarkt voor recycleproducten (virgin materialen blijven goedkoper) en de marktprijzen voor verwerking. Het punt waarop de helft van de verwerkingskosten bestaat uit fiscale maatregelen nadert snel!

4. Bijlagen:

1. Jaarrekening 2025 Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdiensten Rd4
2. Begroting 2027 Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdiensten Rd4
3. Dashboard
4. Brief naar Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdiensten Rd4

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester

Secretaris

Raadsbesluit

Afdeling : Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed
Registratiekenmerk : 202659399

De raad van de gemeente Brunssum;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 21 april 2026, afdeling Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed;

Besluit:

1. kennis te nemen van de jaarrekening 2025 van Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdiensten Rd4
2. kennis te nemen van de begroting 2027 van Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdiensten Rd4 en hiertegen geen zienswijze in te dienen
3. het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdiensten Rd4 hierover te informeren via bijgevoegde brief met kenmerk 202659399/202661109

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 2 juni 2026.

De Raad voornoemd,

Voorzitter

Griffier